

חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000*

1. חוק זה מטרתו להסמיר באופן הרגמטי את בית המשפט המחווי בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים לדון בעניינים מינהליים הנדרנים בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, על ידי שופטים של בית המשפט המחווי שייקבעו לצורך זה, ולפי סדרי דין מיוחדים שייקבעו.
2. בחוק זה –
"עניינים מינהליים" – עניינים הנוגעים לסקסוכים שבין אדם לרשויות;
"רשויות" – רשות מרשות המדרינה, רשות מקומית, וכן גופים ואנשים אחרים הממלאים תפקידיים ציבוריים על פי דין;
"החלטה של רשות" – ההחלטה של רשות במילוי תפקיד ציבורי על פי דין, לרבות העדר ההחלטה וכן מעשה או מחדל.
3. (א) בית משפט מהויב ישב כבית משפט לעניינים מינהליים בהתאם להוראות חוק זה (להלן – **בית משפט לעניינים מינהליים**).
(ב) שופטי בית משפט לעניינים מינהליים יהיו נשיא בית המשפט המחווי ושופטים אחרים של בית המשפט העליון לענין זה; תקופת הכהונה של שופט בית משפט לעניינים מינהליים נשיא בית המשפט העליון לענין זה; תקופת הכהונה נוספת נקבעת של ארבע שנים כל אחת; ואולם תhea ארבע שנים ונינתן להאריכה לתקופות כהונה נוספות נקבעות כל אחת; ואולם ניתן לקבוע תקופת כהונה קצרה יותר בהתאם לצורכי בית המשפט.
(ג) מקרב השופטים שנקבעו כאמור בסעיף קטן (ב) ימונה סגן נשיא לעניינים מינהליים (להלן – **סגן הנשיא**).
4. (א) בית משפט לעניינים מינהליים ידון בשופט אחד, ואולם רשיי נשיא בית המשפט המחווי או סגן הנשיא יקבעו כי ענין מסוים יידון בשלושה.
(ב) נשיא בית המשפט העליון רשיי לקבוע סוג עניינים שיידונו בשלושה; הורעה על סוג עניינים שנקבעו לפי סעיף קטן זה תפורסם ברשומות.
5. בית משפט לעניינים מינהליים ידון באלה –
(1) עתירה נגד החלטה של רשות בעניין המנוី בתוספת הראשונה (להלן – **עתירה מינהלית**):
(2) ערעור המנוី בתוספת השנייה (להלן – **ערעור מינהלי**);
(3) תובענה המנוី בתוספת השלישייה (להלן – **תובענה מינהלית**).
6. מצא בית משפט לעניינים מינהליים, לבקשת בעל דין, היועץ המשפטי לממשלה, או מיוחתו, כי עתירה מינהלית שבפניו מעלה ענין בעל חשיבות, ריגשות או דחיפות מיוחדת, רשאי הוא, לאחר שקיבל את תגובת בעלי הדין, להורות על העברת הדיון בעתירה לבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק.
7. שר המשפטים, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את התוספות לחוק זה, ובכלל זה להרחיבן או לגרוע מהן.

* נתקבל בכנסת ביום כ"ה באיר התש"ס (30 במאי 2000); הצעת החוק ורブיו הסבר פורסמו בהצעות חוק 2821, מיום ג' בחשוון התש"ס (13 באוקטובר 1999), עמ' 2.

בית משפט
לעניינים
מינוחליים

הרכב

סמכות בית
המשפט

העברת דין
בעתידה מינהלית

שינויי התוספות

- 8.** בית משפט לעניינים מינוחליים ידון בעתירה מינוחלית ובערעור מינוחלי בהתאם לעילות, לסמכויות ולסדרים שלפיהם דין בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, בשינויים המחייבים לגבי עתירה מינוחלית ולגבי ערעור מינוחלי.
- 9.** בית משפט לעניינים מינוחליים רשאי, בכל שלב של הדיון, ליתן צו בגיןים בתנאים צו בגיןים שיקבע.
- 10.** (א) רשם של בית משפט מוחזי יכהן גם כרשם של בית משפט לעניינים מינוחליים רשם (להלן – הרשם).
- (ב) פסק דין של הרשם דיינו, לענן ערעור, כדין פסק דין של בית משפט לעניינים מינוחליים.
- (ג) ערעור על החלטה של הרשם יידונו לפני שופט בית משפט לעניינים מינוחליים.
- 11.** פסק דין של בית משפט לעניינים מינוחליים, בעתירה מינוחלית ובתובענה מינוחלית, ערעור ניתן לערעור בפני בית המשפט העליון.
- 12.** (א) פסק דין של בית משפט לעניינים מינוחליים בערעור מינוחלי ובערעור על החלטת הרשם, וההחלטה אחרת של בית משפט לעניינים מינוחליים יהיו נתונם לפני בית המשפט העליון אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט העליון שנשאי בית המשפט העליון קבוע לכך.
- (ב) לעניין סעיף זה, "ההחלטה אחרת" –
- (1) החלטה בבקשת למתן צו בגיןים;
 - (2) החלטה שניתנה לאחר פסק הדין ואינה נבלעת בו;
 - (3) ההחלטה בעניין חיסיון;
 - (4) עניינים נוספים שקבע שר המשפטים בצו, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.
- 13.** שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע ביצוע ותקנות לביצועו, ובכלל זה תקנות בדבר –
- (1) קביעת אגרות באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת;
 - (2) סדרי הדין בעתירה מינוחלית, בערעור מינוחלי ובתובענה מינוחלית, לרבות לענן המועדר להגשת עתירה, מועדים אחרים, צו בגיןים וקביעת ערובה למתן צו בגיןים; סדרי הדין בעתירה מינוחלית יהיו במתכונת דומה לסדרי הדין הנהוגים בcourt; בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, בשינויים שקבע שר המשפטים, באופן שיבטיחו סדר מהיר ויעיל תוך אפשרות לקיום בירור עובדתי ככל שהדבר נדרש;
 - (3) הווצה לאפעול של פתקי דין ווחולות לפי חוק זה.
- 14.** הוראות חוק בתיהם המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984¹, יחולו על הליך לפי חוק זה אם אין בחוק זה הוראה אחרת לענן הנדרן ואם אין בענן הנדרן או בהקשרו דבר שאינו מתיחס עם הוראות חוק זה.

¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

15. בפקודת האגדות השיתופיות², בסעיף 15, המספרים "9, 12" – יימחקו.
- תיקון פקודת האגדות השיתופיות – מס' 6
16. בפקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פטוריין) 1938³, בסעיף 15 –
- (1) בסעיף קטן (א), במקום היסיפה החל במיללים "בתוך שלושה חודשים" יבוא "לעתור לבית משפט לעניינים מינהליים";
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום היסיפה החל במיללים "בתוך אותה תקופה" יבוא "לעתור לבית משפט לעניינים מינהליים".
- תיקון פקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פטוריין) – מס' 9
17. בפקודת התעבורה⁴, בסעיף 110 –
- (א) בסעיף קטן (א), במקום "בית המשפט המחויז" יבוא "בית משפט לעניינים מינהליים";
- (ב) סעיפים קטנים (ב) עד (ד) – בטלם.
- תיקון פקודת התעבורה – מס' 52
18. בחוק הרשותות המקומיות (הסדרת השמירה), התשכ"א-1961⁵, אחורי סעיף 14 יבואו:
- 14א. החלטת ועדת העור ניתנת לערעור לפני בית משפט לעניינים מינהליים".
- תיקון חוק הרשותות המקומיות (הסדרת השמירה) – מס' 3
19. בחוק הרשותות המקומיות (ביבו), התשכ"ב-1962⁶, בסעיף 31 –
- (1) בסעיף קטן (א), במקום "בית המשפט המחויז שבתחום שיפוטו נמצאת המושב של ועדת העור ויורון בו שופט יחיד" יבוא "בית משפט לעניינים מינהליים" ובמקום "בית המשפט המחויז" יבוא "בית משפט לעניינים מינהליים";
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום "בית המשפט" יבוא "בית משפט לעניינים מינהליים".
- תיקון חוק הרשותות המקומיות (ביבו) – מס' 3
20. בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965⁷ –
- (1) בסעיף 106(ד), בפסקה (3), במקום "לערעור" יבוא "לעתור" ובמקום "השלום" יבוא "לעניינים מינהליים";
- (2) בסעיף 158 –
- (א) בסעיף קטן (ב), במקום היסיפה החל במיללים "לערער לבית משפט השלום" יבוא "לעתור לבית משפט לעניינים מינהליים";
- (ב) בסעיף קטן (ג), במקום "ערעור" יבוא "עתירה" והמיללים "הרן בערעור" – יימחקו.
- (3) בסעיף 158 –
- (א) בסעיף קטן (ב), במקום "לערעור לפני בית משפט השלום" יבוא "لעתור לבית משפט לעניינים מינהליים";
- (ב) בסעיף קטן (ד)(ג), במקום "לערער עליה לפני בית משפט השלום" יבוא "לעתור לבית משפט לעניינים מינהליים";

² חוקי אי', ברך א', עמ' .336.

³ ערד, 1938, תוס' 1, עמ' .27.

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש, 7, עמ' 173.

⁵ ס"ח התשכ"א, עמ' .169.

⁶ ס"ח התשכ"ב, עמ' .96.

⁷ ס"ח התשכ"ה, עמ' .307.

- (4) בסעיף 158(א), במקומות "בית המשפט המחווי" ויבו "בית המשפט לעניינים מינהליים";
- (5) בסעיף 198(ח), במקומות "בית המשפט המחווי" ויבו "בית משפט לעניינים מינהליים";
- (6) פרק י' שכותרתו "עתירות בענייני תכנון ובניה" – בטל;
- (7) בתוספת הרכבהית, בסעיף 16 –
- (א) בסעיף קטן (ג), במקומות "בית המשפט המחווי שידון בערעור ברן יחיד" ויבו "בית משפט לעניינים מינהליים";
- (ב) סעיף קטן (ד) – בטל.
21. תיקון חוק רישיון עסקים, התשכ"ח-1968⁸ –
- (1) בסעיף ד' –
- (א) כוורתה השוליות תהיה "עתירה בעניין החלטה או קביעת תנאי";
- (ב) בסעיף קטן (א), במקומות "לערעור על ההחלטה בבית משפט השלום או לבית המשפט לעניינים מקומיים שבתחום שיפוטו נושא העסק" ויבו "לעתור לבית משפט לעניינים מינהליים";
- (ג) בסעיף קטן (ב), במקומות "להגיש ערעור" ויבו "לעתור";
- (ד) במקום סעיף קטן (ג) יבו:
- "(ג) עתירה לפי סעיף זה תוגש בתוך 60 ימים מהיום שנמסרה הורעה על ההחלטה או על קביעת התנאי.";
- (ה) בסעיף קטן (ד) במקום "ערעור" וibo "עתירה" ובמקום "בערעור" יבו "בעתירה";
- (2) בסעיף לה –
- (א) כוורתה השוליות תהיה "עתירה בעניין הורעה על פקיעת היתר זמני";
- (ב) בסעיף קטן (א), במקומות "להגיש ערעור לבית משפט השלום או לבית משפט לעניינים מקומיים שבתחום שיפוטו נושא העסק" וibo "לעתור לבית משפט לעניינים מינהליים" ובמקום "הערעור" יבו "העתירה".
22. תיקון חוק פיקוח על בתיה ספר, התשכ"ט-1969⁹, אחרי סעיף 14 יבו:
14. החלטת ועדת העור ניתנת לערעור לפני בית משפט לעניינים מינהליים."
- ערעור כתם ספר – מס' 5
23. תיקון חוק הרשות המקומיות (עדר על קביעת ארנונה כללית), התשל"ז-1976¹⁰ –
- (1) בסעיף 6 –
- (א) בסעיף קטן (ב), במקומות הסיפה החל במילוט "בית המשפט המחווי שבאזור שיפוטו נושא תחום הרשות המקומית" וibo "בית משפט לעניינים מינהליים";
- (ב) סעיף קטן (ג) – בטל;
- (2) בסעיף 7, המילה "ערעור" – תימחק, ובמקום "בهم" יבו "בו".

⁸ ס"ח התשכ"ח, עמ' 204.

⁹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 180.

¹⁰ ס"ח התשל"ז, עמ' 252.

בחוק העונשין, התשל"ז-1977¹¹, בסעיף 229, במקומות סעיף קטן (ב) יובאו:

• "(ב) הרואה עצמו נפגע על ידי צו לפי סעיף קטן (א) רשאי לעתור לביטולו לבית משפט לעניינים מינהליים".

תיקון חוק
העתיקות –
מס' 2

24. בחוק העתיקות, התשל"ח-1978¹², אחרי סעיף 36 יובאו:
"ערעור" 36. החלטת וערת העור ניתנת לערעור לפני בית משפט לעניינים מינהליים".

תיקון חוק
העמותות –
מס' 4

25. בחוק העמותות, התש"ט-1980¹³ –
(1) בסעיף 4(ג) במקומות "לבקש מבית המשפט" יבוא "לעתור לבית משפט לעניינים מינהליים";

(2) בסעיף 6 –

(א) כוורת השולדים תהיה "עתירה";

(ב) במקומות "לערעור על כך לפני בית המשפט המחווי" יבוא "לעתור לבית משפט לעניינים מינהליים", במקומות "4(ב)" יבוא "4(ג)" ובמקומות "לערער" יבוא "לעתור".

תיקון חוק
בתבי המשפט –
מס' 27

26. בחוק בתבי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, בסעיף 40, אחרי פסקה (1) יובאו:
"(א) עתירה מינהלית, ערעור מינהלי ותובענה מינהלית, לפי חוק בתבי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000".

תיקון חוק
חופש המידע

27. בחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998¹⁴, בסעיף 7(א), במקומות "לבית המשפט המחווי" יבוא "לבית משפט לעניינים מינהליים".

תיקון חוק
להסדרת הביטוחן
בגופים ציבוריים

28. בחוק להסדרת הביטוחן בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998¹⁵, בסעיף 11 –
(1) בסעיף קטן (א) במקומות "בית המשפט המחווי" יבוא "בית משפט לעניינים מינהליים";

(2) סעיף קטן (ג) – בטל.

תחילת

29. תחילתו של חוק זה ביום שקבע שר המשפטים בצו או בהתאם לתקופה מיום פרסוםו, לפי המוקדם.

הוראות מעבר

30. הוראות חוק זה לא יחולו על עתירה נגד החלטה של רשות בעניין המנוין בתוספת הראשונה, ערעור המנוין בתוספת השנייה ותובענה המנוינה בתוספת השלישייה, שהוגשו קורם לתחילה.

תוספת ראשונה

((סעיף 5(1)))

1. ארגונות – ענייני ארנונה לפי כל דין, למעט החלטות או תקנות שתתקינו שר הפנים, שר האוצר או שניהם יחד.

¹¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

¹² ס"ח התשל"ח, עמ' 76.

¹³ ס"ח התש"ט, עמ' 210.

¹⁴ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

¹⁵ ס"ח התשנ"ח, עמ' 348.

- .2 חופש המידע – עניינים כאמור בסעיף 17 לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998.
- .3 חינוך – ענייני רישיון מוסדות חינוך, תשלומי הורים, וכן רישום והעברה של תלמידים, למעט קביעת אזרוי רישום.
- .4 מועצות דתיות – ענייני כשרות לכהונה ופסлот לכהונה במועצה רוחית לפי סעיף 3א לחוק שירותי הדת היהודים [נוסח משולב], התשל"א-1971.
- .5 מכירות – ענייני מכירות של המדינה, רשות מקומית, תאגידים שהוקמו לפי חוק, חברות ממשלתיות וחברות בת ממשלתיות, שעניהם התקשורות בחוויה לביצוע עסקה בטובין או במרקעין, או לביצוע עבודה, או לרכישת שירותים.
- .6 עמותות – ענייני רישום עמותה ושם עמותה לפי חוק העמותות, התש"ט-1980.
- .7 רישוי עסקים – ענייני מתן רשות או ביטול רשיון, היתר זמני או אישור לעסק טעון רישיון, לרבות קביעת תנאים לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968, וכן צו לסגירת מקום לפי סעיף 229 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.
- .8 רשותות מקומיות – ענייני כשרות לכהונה ופסлот לכהונה של נבחרים ברשויות מקומיות לפי כל דין.
- .9 תיירות – ענייני שירותי תיירות לפי חוק שירותי תיירות, התשל"ו-1976.
- .10 תכנון ובניה – ענייני תכנון ובניה לפי חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, למעט לפי פרק ח': היטל השבחה ולפי פרק י': עבירות ועונשין, ולמעט החלטות שענין תכנון מיתאר ארצית או מחויזת והחלטות שר הפנים.

תוספת שנייה

(סעיף 5(2))

- .1 ערעור על החלטת רשות האגודות השיתופיות לפי פקודת האגודות השיתופיות למעט בענייני פירוק אגודות שיתופיות, בוררות בסכסוכים ועיקול זמני על נכסים.
- .2 ערעור לפי סעיף 110 לחוק פקורת התעבורה.
- .3 ערעור לפי סעיף 14א לחוק הרשויות המקומיות (הסדרת השמירה) התשכ"א-1961.
- .4 ערעור לפי סעיף 31 לחוק הרשויות המקומיות (bijob), התשכ"ב-1962.
- .5 ערעור לפי סעיף 158(ח), סעיף 198(ח) או לפי סעיף 16 לתוספת הרבעית לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965.
- .6 ערעור לפי סעיף 14א לחוק פיקוח על כתבי ספר, התשכ"ט-1969.
- .7 ערעור לפי סעיף 6 לחוק הרשויות המקומיות (ערר על קביעת ארנונה כללית) התשל"ז-1976.
- .8 ערעור לפי סעיף 36א לחוק העתקות, התשל"ח-1978.
- .9 ערעור לפי סעיף 11 לחוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998.

תוספת שלישיית

((סעיף 5(3)

ג. טובענה לפיצויים שעילתה במכרז, כאמור בפסקה 5 לתוספת הראשונה.

יוסף ביילין
שר המשפטים

אהוד ברק
ראש הממשלה

אברהם בורג
יוושב ראש הכנסת

עזר ויצמן
נשיא המדינה